

Flerpartimotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2996

av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD)

Åtgärder mot terrorism och våldsbejakande extremism

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av åtgärder, inklusive ytterligare kriminalisering, mot förberedande av resor i syfte att delta i strid eller vapenträning utomlands för terroriststämplade organisationer i enlighet med vad EU eller FN har beslutat.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att återkalla eller tillfälligt omhänderta pass för att stoppa sådana planerade resor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av om kriminaliseringen av deltagande i väpnade aktiviteter med terroriststämplade organisationer, i Sverige eller utomlands, ytterligare bör utvidgas.

Motivering

Terrorismen utgör ett allvarligt hot mot demokrati, mänskliga rättigheter och fria öppna samhällen. Terrorbrottsligheten känner inga nationella gränser. Brottsligheten är ofta internationell och kampen mot terrorismen behöver föras både i Sverige och internationellt. Internet erbjuder nya möjligheter för dem som vill rekrytera till terroristorganisationer och vi ser exempel på hur kanaler som Twitter kommit att användas för att förmedla och förstärka även terroristernas skrämselfpropaganda.

Alliansregeringen vidtog under den gångna mandatperioden en rad förebyggande åtgärder mot alla former av våldsbejakande extremism. En omfattande handlingsplan antogs 2011 och under sommaren 2014 utsågs en nationell samordnare. Sveriges

förmåga att möta terrorism är väl utvecklad men kan behöva förstärkas ytterligare. I närtid har vi sett exempel på de fruktansvärda brott som terroristorganisationen Islamska staten (IS) begår mot civilbefolkningen i Irak och Syrien. En aspekt i sammanhanget är att vi vet att personer reser från Sverige för att strida för denna typ av organisationer.

Enligt Säkerhetspolisen har minst 80 personer rest från Sverige till Syrien och anslutit sig till al-Qaida-inspirerade grupper. Drygt hälften av dem har återvänt till Sverige, men en del av dem reser tillbaka till konfliktzonen. Uppskattningsvis har ett tjugotal döts. Ett betydande antal svenskar har enligt Säkerhetspolisen anslutit sig till IS och man ser inga indikationer på att resandet upphör. Det är betydligt fler som har rest från Sverige till Syrien för att strida än vad som tidigare har varit fallet vid andra al-Qaida-inspirerade resor.

De som återvänder till Sverige kan ha skaffat sig en ökad förmåga att utföra attentat. Enligt Säkerhetspolisen har flera av attentatshoten i Sverige sedan 2010 involverat personer som deltagit i våldshandlingar utomlands.

Att motverka våldsbejakande radikaliseringskräver olika typer av åtgärder. Inte minst är dialog, kunskapsspridning och samverkan centrala delar. Den nationella samordnaren som Alliansregeringen tillsatte i somras för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism arbetar med att se över just denna typ av åtgärder. Säkerhetspolisen arbetar bland annat med samtal med personer när man har indikationer på att de planerar att resa för att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Har en person väl bestämt sig för att resa hindrar dock samtal sällan personen från att sätta sina planer i verket. Det är ett allvarligt problem att svenska medborgare strider utomlands för terroriststämplade organisationer. Skarpare verktyg för att hantera detta problem behövs.

Vi vill att en utredare ges i uppdrag att granska behovet av ytterligare åtgärder för att stävja förberedande av resor i syfte att delta i strid eller vapenträning utomlands för organisationer som terrorstämplats av FN och EU. En sådan utredare bör också ges i uppdrag att överväga en förstärkning av kriminaliseringen när det gäller deltagande i väpnade aktiviteter med sådana aktörer. Svenska domstolar kan redan döma många sådana fall av deltagande i aktiviteter. Gällande lagstiftning når långt oavsett vem som har begått brottet och var det begåtts. Ett brott som begås inom ramen för en organisations verksamhet kan, även om den medverkande inte har utfört gärningen utan endast främjat den med råd eller dåd, i vissa fall bestraffas som medverkan.

Utöver terroristbrott kan det vid deltagande i väpnade aktiviteter även bli aktuellt med lagföring för andra typer av allvarlig brottslighet. Den svenska kriminaliseringen på terrorismområdet är långtgående. Med hänsyn till situationen i omvärlden finns det ändå skäl att se över möjligheterna till att utsträcka och förstärka den svenska lagstiftningen när det gäller kriminalisering av såväl förberedelse till som deltagande i väpnade aktiviteter med terroriststämplade organisationer.

En åtgärd som skulle kunna vara verkningsfull och som Alliansen därför menar bör utredas är möjligheten att återkalla eller tillfälligt omhänderta passet för den som planerar en resa i syfte att delta i strid eller vapenträning utomlands med terroriststämplade aktörer. Svenska medborgare har en grundlagsskyddad rättighet att fritt få resa in i och ut ur Sverige men rättigheten kan begränsas under vissa förhållanden. Vi vill undersöka om återkallelse av pass kan vara en effektiv, proportionerlig och försvarbar åtgärd för att förhindra resor med syfte att ansluta sig till av EU och FN terroriststämplade organisationer.

Ett framgångsrikt arbete mot våldsbejakande extremism förutsätter internationell samverkan. Europol har inrättats för att förbättra polissamarbetet mellan medlemsländerna i syfte att bekämpa bland annat terrorism. Europol bistår medlemsstaterna i arbetet mot terrorism men behöver användas fullt ut av medlemsstaterna, i synnerhet när det gäller underrättelseinformation. Europol bör enligt vår mening involveras mer i EU:s externa säkerhetsarbete för att stärka kopplingen mellan EU:s yttre och inre säkerhetsarbete. Vi menar att det behövs en ökad satsning på Europol genom att EU avsätter en större andel av sin budget till Europol för detta syfte.

Terrorismen och den våldsbejakande extremismen är en av vår tids stora säkerhetspolitiska utmaningar som har globala dimensioner. Sverige har folkrättsligt ett internationellt ansvar att vidta åtgärder mot dessa mörka antidemokratiska krafter. Vår och andras säkerhet och frihet förutsätter att vi är tydliga i avståndstagandet och konsekventa i arbetet mot terrorismen och våldsbejakande extremism.

Beatrice Ask (M)

Johan Hedin (C)

Johan Pehrson (FP)

Andreas Carlson (KD)